UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 1. decembra 2005 *

Vo veci C-447/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Landesgericht Innsbruck (Rakúsko) z 30. septembra 2004 a doručený Súdnemu dvoru 27. októbra 2004, ktorý súvisí s konaním:

Autohaus Ostermann GmbH

proti

VAV Versicherungs AG,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans (spravodajca), sudcovia R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis a J. Klučka,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: R. Grass,

po vyrozumení vnútroštátneho súdu o tom, že Súdny dvor má v súlade s článkom 104 ods. 3 druhým pododsekom svojho rokovacieho poriadku v úmysle rozhodnúť odôvodneným uznesením,

po vyzvaní oprávnených subjektov, uvedených v článku 23 Štatútu Súdneho dvora, aby v tejto súvislosti predložili svoje prípadné pripomienky,

po vypočutí generálneho advokáta,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo 16. mája 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS (Štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel) (Ú. v. ES L 181, s. 65; Mim. vyd. 06/003, s. 331).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Autohaus Ostermann GmbH, žalobcom vo veci samej (ďalej len „žalobca"), a VAV Versicherungs AG, žalovaným vo veci samej (ďalej len „žalovaný"), ktorého predmetom sú trovy konania týkajúceho sa vyporiadania dôsledkov dopravnej nehody.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Podľa odôvodnenia č. 18 smernice 2000/26:

„Okrem toho, že sa zabezpečí, aby poisťovňa mala svojho zástupcu v štáte, kde má poškodená osoba trvalý pobyt [bydlisko — *neoficiálny preklad*], je vhodné zaručiť, že poškodená osoba bude mať osobitné právo na rýchle poskytnutie poistného plnenia; preto je potrebné zaviesť do vnútroštátneho práva primerane účinné a systematické finančné alebo rovnocenné administratívne sankcie — ako sú súdne zákazy v kombinácii so správnymi pokutami, pravidelné hlásenie sa dohliadajúcim orgánom, kontroly na mieste, uverejnenie v národnom úradnom vestníku a v tlači, dočasné pozastavenie činnosti spoločnosti (zákaz uzatvárania nových zmlúv na určité obdobie), vymenovanie osobitného zástupcu dohliadajúcich orgánov zodpovedného za monitorovanie, či podnikateľská činnosť sa vykonáva v súlade so zákonmi o poistení, odobratie povolenia na vykonávanie takejto podnikateľskej činnosti, sankcie pre riaditeľov a manažment — pre prípad, že poisťovňa alebo jej

zástupca si neplní povinnosť náhrady škody v primeranej lehote; toto by nemalo brániť uplatneniu ďalších opatrení — patriacich najmä pod kontrolné právomoci — ktoré sa môžu považovať za primerané; avšak podmienkou je, aby zodpovednosť a vzniknutá škoda boli nespochybniteľné, aby poisťovňa bola schopná realizovať zodpovedajúce plnenie v predpísanej lehote; zodpovedajúce plnenie náhrady by malo byť vyhotovené písomne a malo by obsahovať dôvody, na základe ktorých bola určená zodpovednosť a škody."

4 Smernica vo svojom článku 1 s názvom „Rozsah pôsobnosti" stanovuje:

„1. Cieľom tejto smernice je stanoviť osobitnú úpravu pre poškodené osoby, ktoré majú nárok na náhradu škody alebo ujmy na zdraví vzniknutej z dopravných nehôd, ktoré sa stali v inom členskom štáte inom [ako — *neoficiálny preklad*] v členskom štáte, v ktorom má poškodená osoba bydlisko, a ktoré vznikli následkom prevádzkou [prevádzkovania — *neoficiálny preklad*] vozidiel poistených a obvykle sa nachádzajúcich v členskom štáte.

...

2. Články 4 a 6 sa vzťahujú len na prípady nehôd spôsobených prevádzkovaním vozidla:

a) poisteného v podniku nachádzajúcom sa v inom členskom štáte, ako je štát bydliska poškodenej osoby, a

b) obvykle sa nachádzajúceho v inom členskom štáte, ako je štát bydliska poškodenej osoby.

...“

5 Článok 4 smernice 2000/26 s názvom „Likvidační zástupcovia“ stanovuje:

„...

6. Členské štáty zavedú povinnosť, podporenú primeranými, účinnými a systematickými finančnými alebo im rovnocennými správnymi sankciami, že do troch mesiacov odo dňa, kedy poškodená osoba uplatní svoju pohľadávku na náhradu škody buď priamo voči poisťovni osoby, ktorá spôsobila nehodu, alebo voči jej likvidačnému zástupcovi:

a) poisťovňa osoby, ktorá spôsobila nehodu, alebo jej likvidačný zástupca predložia odôvodnený návrh na náhradu škody v prípadoch, kedy zodpovednosť nie je sporná a škody sú vyčíslené, alebo

b) poisťovňa, ktorej je adresovaná žiadosť o náhradu škody, alebo jej likvidačný zástupca poskytne odôvodnenú odpoveď na body žiadosti v prípadoch, keď zodpovednosť je buď odmietnutá, nie je presne určená alebo škody nie sú úplne vyčíslené.

Členské štáty prijmú ustanovenia, aby zabezpečili, že ak návrh nie je predložený v lehote troch mesiacov, okrem náhrady navrhnutej poisťovňou alebo určenej súdom budú poškodenej osobe vyplatené aj úroky.

...“

6 Článok 10 ods. 4 smernice 2000/26 s názvom „Vykonávanie“ spresňuje:

„Členské štáty môžu v súlade so zmluvou zachovať alebo uviesť do účinnosti ustanovenia, ktoré sú pre poškodenú osobu priaznivejšie, ako tie ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.“

Vnútroštátna právna úprava

7 Zákon o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz, BGBl. 651/1994

v zmenenom a doplnenom znení, uverejnený v BGBl. I, 11/2002) z 19. augusta 1994 (ďalej len „KHVG") vo svojom § 29a stanovuje:

„1. Poisťovateľ alebo jeho likvidačný zástupca vymenovaný v súlade s § 12a [zákona o dohľade nad poisťovníctvom (Versicherungsaufsichtsgesetz)] predložia poškodenej osobe návrh na náhradu škody do troch mesiacov nasledujúcich po dni, keď im poškodená strana oznámila poistnú udalosť, za predpokladu, že poškodená osoba nespochybnila jej základ ani jej výšku.

2. Ak poisťovateľ alebo jeho likvidačný zástupca popierajú povinnosť náhrady škody alebo ak šetrenia potrebné na zistenie povinnosti náhrady škody nie sú do uplynutia lehoty stanovenej v odseku 1 ešte ukončené, musia to písomne odôvodniť poškodenej osobe v lehote stanovenej v odseku 1.

...

4. Ak si poisťovateľ alebo jeho likvidačný zástupca nesplnia povinnosť podľa odsekov 1 a 2, má poškodená osoba nárok na zákonné úroky z omeškania najneskôr odo dňa uplynutia lehoty stanovenej v odseku 1."

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8 Dňa 3. februára 2004 došlo v Innsbrucku k dopravnej nehode dvoch motorových vozidiel zaregistrovaných v Rakúsku. Majiteľka jedného z uvedených vozidiel nechala opraviť vozidlo u žalobcu, na ktorého postúpila svoje práva voči žalovanému. Žalovaným je poisťovňa so sídlom vo Viedni.

9 Listom z 19. februára 2004 požadoval zástupca žalobcu od žalovaného, aby do 2. marca zaplatil rôzne sumy, a to 2 206,39 eur ako náhradu nákladov za opravu, 156 eur ako náhradu nákladov za znalecký posudok, 36 eur ako náhradu vedľajších nákladov spojených s nehodou, ako aj náhradu nákladov zástupcu uvedeného žalobcu.

10 Keďže žalovaný v stanovenej lehote nekonal, vydal Bezirksgericht Innsbruck 19. marca 2004 na návrh žalovaného platobný rozkaz na zaplatenie čiastky 2 407,39 eur zvýšenú o úroky vo výške 5,5 % od 2. marca 2004. Tento platobný rozkaz bol doručený žalovanému 23. marca 2004, avšak žalovaný niekoľko dní predtým poukázal celú sumu istiny na účet zástupcu uvedeného žalobcu, na ktorý bola táto suma pripísaná 24. marca 2004.

11 Keďže žalovaný zaplatil istinu, obmedzila sa žaloba podaná na Bezirksgericht Innsbruck na otázku trov konania. Rozhodnutím z 18. júna 2004 zaviazal tento súd žalovaného na náhradu trov konania vo výške 531,01 eur z dôvodu, že poisťovatelia

majú podľa ustálenej judikatúry v oblasti zodpovednosti za škodu primeranú lehotu približne 10 až 14 kalendárnych dní na likvidáciu poistnej udalosti, t. j. lehotu v ktorej mohol žalobca očakávať, že v prípade štandardného spracovania podkladov mu poisťovňa uhradí náhradu škody. Uvedený súd zamietol námietku žalovaného, podľa ktorej mal žalovaný na základe § 29a ods. 1 KHVG lehotu troch mesiacov na likvidáciu poistnej udalosti.

12 Žalovaný podal odvolanie na Landesgericht Innsbruck. Navrhoval, aby Bezirksgericht Innsbruck zmenil a doplnil rozhodnutie tak, aby bol žalobca zaviazaný na náhradu trov konania vo výške 404,02 eur. Subsidiárne navrhoval zrušenie uvedeného rozhodnutia.

13 Vnútroštátny súd vysvetľuje, že § 41 a nasl. občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung, ďalej len „ZPO") predovšetkým zavádzajú zásadu o priznaní náhrady trov konania účastníkovi konania, ktorý vo veci uspel, teda účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, musí uhradiť účastníkovi konania, ktorý bol vo veci úspešný, trovy konania. Podľa § 45 ZPO je však na žalobcovi, aby znášal trovy konania žalovaného aj vtedy, keď je jeho žaloba odôvodnená, pokiaľ žalovaný svojím správaním nepodnietil podanie žaloby a okamžite uznal návrhy žaloby.

14 Podľa vnútroštátneho súdu, ak by bolo tvrdenie žalovaného, podľa ktorého má poistiteľ na základe článku 4 ods. 6 smernice 2000/26 v každom prípade lehotu troch mesiacov na likvidáciu poistnej udalosti, správne, mal by podľa § 45 ZPO nahradiť trovy konania žalobca. Naopak, ak by platilo tvrdenie žalobcu, podľa ktorého

uvedené ustanovenie tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že poškodená osoba sa môže dovolávať skoršej splatnosti svojej náhrady škody a určiť poisťovni primeranú lehotu na zaplatenie, ktorá je kratšia ako uvedená lehota troch mesiacov, bolo by opodstatnené sa domnievať, že je to žalovaný, kto podnietil podanie žaloby, a mal by z tohto dôvodu znášať trovy konania.

15 Za týchto okolností Landesgericht Innsbruck rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 4 ods. 6 smernice 2000/26... vykladať v tom zmysle, že poisťovňa, ktorej bola predložená žiadosť o náhradu škody, má vždy lehotu troch mesiacov na likvidáciu poistnej udalosti, a to aj v prípade, keď ide o jednoduchý skutkový a právny stav, alebo sa má vykladať len ako ustanovenie o splatnosti, ktoré nevylučuje, aby sa žaloba proti poisťovni podala skôr, a to po stanovení ‚primeranej' lehoty na zaplatenie, ktorá je tiež kratšia ako lehota troch mesiacov?"

O prejudiciálnej otázke

16 Vzhľadom na to, že odpoveď na položenú otázku nevyvoláva žiadne pochybnosti, Súdny dvor v súlade s článkom 104 ods. 3 druhým pododsekom svojho rokovacieho poriadku vyrozumel vnútroštátny súd, že má v úmysle rozhodnúť odôvodneným uznesením a vyzval oprávnené subjekty uvedené v článku 23 Štatútu Súdneho dvora, aby v tejto súvislosti predložili svoje prípadné pripomienky.

17 Oprávnené subjekty nepredložili žiadnu pripomienku.

18 Na úvod rakúska vláda položila otázku právomoci Súdneho dvora odpovedať na položenú otázku. Smernica 2000/26 sa totiž podľa svojho článku 1 ods. 1 vzťahuje na škodu alebo ujmu na zdraví vzniknutú z dopravných nehôd, ktoré sa stali v inom členskom štáte ako v členskom štáte, v ktorom má poškodená osoba bydlisko. Skutkové okolnosti vo veci samej sa však týkajú len Rakúska.

19 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že ako to vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, rakúsky zákonodarca sa pri preberaní smernice 2000/26 do vnútroštátneho práva rozhodol zaobchádzať rovnakým spôsobom so situáciami, ktoré majú čisto vnútroštátny charakter, a aj so situáciami, na ktoré sa vzťahuje smernica.

20 Súdny dvor sa však už viackrát vyhlásil za príslušný rozhodovať o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa ustanovení Spoločenstva v situáciách, keď skutočnosti vo veci samej nespadali do rámca pôsobnosti práva Spoločenstva, ale vzťahovali sa na uvedené ustanovenia tohto práva na základe vnútroštátneho práva (pozri najmä rozsudok zo 17. marca 2005, Feron, C-170/03, Zb. s. I-2299, bod 11 a citovanú judikatúru).

21 Je teda opodstatnené odpovedať na položenú otázku.

22 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4 ods. 6 smernice 2000/26 vykladať v tom zmysle, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje poškodenej osobe po stanovení primeranej lehoty na zaplatenie, ktorá je kratšia ako lehota troch mesiacov uvedená v tomto ustanovení, podať proti poisťovni žalobu.

23 Žalovaný sa domnieva, že na položenú otázku treba odpovedať kladne, zatiaľ čo žalobca, rakúska a nemecká vláda, ako aj Komisia Európskych spoločenstiev zastávajú opačný názor.

24 V tejto súvislosti je potrebné skonštatovať, že cieľom článku 4 ods. 6 smernice 2000/26 nie je, ako to tvrdí žalovaný, poskytnutie poistiteľovi primeranej lehoty na likvidáciu poistnej udalosti, ale ako to vyplýva z odôvodnenia č. 18 tej istej smernice, zaručenie, že poškodená osoba bude mať osobitné právo na rýchle poskytnutie poistného plnenia.

25 Uvedený cieľ sa zhoduje s cieľom ochrany poškodených osôb, ktorý už sledujú smernice, ktoré má doplniť smernica 2000/26 ako to vyplýva z jej odôvodnenia č. 8, a to smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 10), ako aj druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 (Ú. v. ES L 8, 1984, s. 17; Mim. vyd. 06/007, s. 3) a tretia smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 (Ú. v. ES L 129, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 249), obe o aproximácií právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa

poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. marca 1996, Ruiz Bernáldez, C-129/94, Zb. s. I-1829, bod 18, a z 30. júna 2005, Candolin a i., C-537/03, Zb. s. I-5745, bod 18).

26 Bolo by však v rozpore s takýmto cieľom ochrany poškodenej osoby vykladať lehotu troch mesiacov, ktorá je stanovená v článku 4 ods. 6 smernice 2000/26 v tom zmysle, že neexistuje žiadna možnosť pre túto osobu, dokonca v situácii, keď ide o jednoduchý skutkový a právny stav, aby poistiteľ poskytol poistné plnenie pred uplynutím uvedenej lehoty.

27 Napokon výklad, podľa ktorého článku 4 ods. 6 smernice 2000/26 odporuje vnútroštátna právna úprava umožňujúca poškodenej osobe požadovať zaplatenie v primeranej lehote, ktorá je kratšia ako uvedená lehota troch mesiacov, by bol v rozpore s článkom 10 ods. 4 tej istej smernice, ktorý stanovuje, že členské štáty môžu v súlade so Zmluvou ES zachovať alebo uviesť do účinnosti ustanovenia, ktoré sú pre poškodenú osobu výhodnejšie než ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu so smernicou 2000/26.

28 Za týchto podmienok je potrebné na položenú otázku odpovedať tak, že článok 4 ods. 6 smernice 2000/26 sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje poškodenej osobe po stanovení primeranej lehoty na zaplatenie, ktorá je kratšia ako lehota troch mesiacov uvedená v tomto ustanovení, podať proti poisťovni žalobu.

O trovách

29 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou

postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 4 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo 16. mája 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS (Štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel) sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá umožňuje poškodenej osobe po stanovení primeranej lehoty na zaplatenie, ktorá je kratšia ako lehota troch mesiacov uvedená v tomto ustanovení, podať proti poisťovni žalobu.

Podpisy